

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА ИНТЕРНА РЕВИЗИЈА И УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ НУВ НА МКТ ЗА 2024 ГОДИНА

19 март 2025 година

LIFE IS FOR SHARING.

ПРЕГЛЕД

Цел на извештајот

Во согласност со Законот за трговски друштва на Северна Македонија, Секторот за интерна ревизија е обврзан да подготвува годишен извештај за работењето.

Во текот на 2024 година беа завршени 11 ревизии

според категориите на Системот за интерна контрола:

- оперативни активности: 8 ревизии;
- усогласеност: 2 ревизии.
- финансии: 1

Беа утврдени 52 мерки

- 22 мерки се реализирани;
- Преостанатите 30 мерки ќе бидат реализирани најдоцна до 31.01.2026 година.

Со реализацијата на мерките ќе се подобри ефикасноста и ефективноста на интерните контроли и на деловните процеси на кои е извршена ревизија.

ПРЕГЛЕД НА ИЗВРШЕНИ РЕВИЗИИ ВО 2024 ГОДИНА 1/4

КАТЕГОРИЈА ОД СИК^[1]: ОПЕРАТИВНИ АКТИВНОСТИ

Основи на сајбер безбедност – Управување со верзии и закрпи и FUP^[2] во врска со мерките

Предмет

Да се направи проценка на оперативната ефективност на контролите поврзани со процесите за управување со верзии и закрпи со цел да се гарантира ИТ/НТ безбедност во рамките на процесот за сајбер безбедност. Проверка на претходно зададените мерки поврзани со управување со закрпи/ранливост.

Наод

Тековниот ревизорски ангажман идентификуваше слични проблеми како и во двете претходни ревизии, како што се празнини во документацијата за нивоата на закрпи, мерењето на KPI's^[3] управувањето со конфигурацијата на DB^[4]. Меѓутоа, постои иницијатива за подобрување на ефикасноста на процесот поврзан со ранливост и закрпи во следните области: намалување на бројот ранливости што можат да се предизвикаат преку интернет, усогласување на локалната регулатива со барањата на ДТ^[5], следење и планирање на ажурирањето на системите на најновите препорачани/стабилни верзии. За попрецизно водење евиденција е потребна автоматизација во системскиот и конфигурацискиот регистар како основа за неопходните корпоративни процеси.

Проценка на адекватноста и ефикасноста на системите за интерна контрола

Интерните контроли ќе бидат зајакнати со спроведувањето на мерките.

Предложени мерки и проценка на нивната реализација

7 мерки беа реализирани. Другите 2 мерки треба да бидат реализирани до 01.03.2025 година.

Договори со партнери – постпејд и мобилни уреди

Предмет

Да се направи проценка на исполнувањето на условите и ограничувањата утврдени во договорите со партнерите.

Наод

Постпејд продажбата преку партнери покажува постојан пораст во изминатите години. Ревизорскиот ангажман ги опфати сите аспекти на работењето на партнерите со производи и услуги на МКТ^[6]. Процесот не е покриен со ажурирани процедури и упатства за работа, ниту пак со соодветно следење и известување. Ревизијата идентификуваше изложеност на ризик поради ниските банкарски гаранции, отсуството на полиси за осигурување за ПМ^[7] на партнерите^[7] и обемот на наплата на готовина во дел од продавниците. Документацијата за корисниците не е комплетна и дел од неа не може да се пронајде во архивата на МКТ (Инбокс). Партнерите треба да обрнат внимание на безбедносните мерки во продавниците (систем за аларм и надзор, противпожарна заштита). Контролата на пристап до системот треба да се подобри.

Проценка на адекватноста и ефикасноста на системите за интерна контрола

Интерните контроли ќе бидат зајакнати со спроведувањето на мерките.

Предложени мерки и проценка на нивната реализација

8 мерки беа реализирани. Другите 4 мерки треба да бидат реализирани до 31.05.2025 година.

ПРЕГЛЕД НА ИЗВРШЕНИ РЕВИЗИИ ВО 2024 ГОДИНА 2/4

КАТЕГОРИЈА ОД СИК^[1]: ОПЕРАТИВНИ АКТИВНОСТИ

Категоризација и потврдување на проценката на приватност и безбедност (PSA)

Предмет

Да се оцени употребата и ефикасноста на процесот на Проценка на приватност и безбедност (PSA) и да се осигури дека внатрешните процедури за PSA соодветно се следат.

Наод

Оваа “speedboat” ревизија беше спроведена врз основа на одговорите собрани од Прашалникот што беше одговорен заедно на посебни интервјуа со соодветните субјекти на ревизија. IP ги идентификуваше следните состојби:

- Постои јасна разлика помеѓу регулативата и практиката во процесот на PSA и недостасува редовна обука за учесниците во PSA.
- Постојат проекти/CR^[2] што не се категоризирани.
- Недостасуваат функции за контрола, следење и мерење.

Сепак, самиот прашалник создаде огромна свест во сите единици и постои подготвеност за подобрување на процесот на PSA од сите инволвирани страни.

Проценка на адекватноста и ефикасноста на системите за интерна контрола

Интерните контроли ќе бидат зајакнати со спроведувањето на мерките.

Предложени мерки и проценка на нивната реализација

Интерна ревизија даде 8 препораки за подобрување на процесите.

Мрежа за соработка во МКТ

(спроведено од ревизија на ДТ и Т-сек, со локална поддршка од тимот за ревизија на МКТ)

Предмет

Да се направи проценка на придржувањето кон безбедносните барања наведени во потпишаниот „Договор за безбедност на ДТАГ за мрежата за соработка М365“.

Наод

Проценката покажа дека безбедносните барања од договорот за мрежа за соработка во најголем дел се доволно исполнети, и покрај тоа што МКТ моментално е сè уште во фаза на имплементација на проектот. Сепак, во времето на ревизијата не беа целосно овозможени сите договорно обврзувачки услуги (на пр., SharePoint Online). Покрај тоа, управувањето со различни привилегирани сметки (на пр., сметка за итни случаи, локален администратор) не е доволно. Пристап до интернет евозможен без VPN^[3] конекција, а процесите за управување со закрпи покажуваат слабости. Отсуството на PKI^[4] ја комплицира безбедната комуникација по е-пошта на ниво на цела ДТ^[5].

Проценка на адекватноста и ефикасноста на системите за интерна контрола

Интерните контроли ќе бидат зајакнати со спроведувањето на мерките.

Предложени мерки и проценка на нивната реализација

6 мерки беа реализирани. Другите 8 мерки треба да бидат реализирани до 15.01.2026 година.

[1] Систем за интерна контрола
[2] Барање за промена

[3] Виртуелна приватна мрежа
[4] Инфраструктура на јавни клучеви

[5] Дојче Телеком

ПРЕГЛЕД НА ИЗВРШЕНИ РЕВИЗИИ ВО 2024 ГОДИНА 3/4

КАТЕГОРИЈА ОД СИК^[1]: ОПЕРАТИВНИ АКТИВНОСТИ

Управување со залихи

Предмет

Да се направи ревизија на процесот на управување со залихи и да се изврши броење на залихите. Да се провери дали активностите за складирање се вршат во согласност со регулативите/договорот и дали контролите се ефективни.

Наод

ИР^[2] утврди дека некои од дефинираните чекори во процедурата „Складирање и дистрибуција“ не се во целосна согласност со практиката. При броењето на залихите извршено од страна на ИР, беа констатирани неколку несовапаѓања коишто беа делумно покриени и оправдани со документи доставени подоцна. По извршената анализа, ИР утврди дека има прекршување во поглед на нивото на безбедна залиха, односно дека во одреден период безбедната залиха била под дефинираното ниво. Со ревизијата се констатираше дека процесите за набавка се добро опишани, со дефиниран сет на контроли. Планирањето на набавките е усогласено и хармонизирано во рамките на релевантните организациски тимови. Процесот на нарачка беше проверен преку контролите на СИК и не беа идентификувани недостатоци. Залихите се чуваат безбедно во централниот магацин.

Проценка на адекватноста и ефикасноста на системите за интерна контрола

Интерните контроли ќе бидат зајакнати со спроведувањето на мерките.

Предложени мерки и проценка на нивната реализација

1 мерка беше спроведена. Другите 3 мерки треба да бидат реализирани до 31.05.2025 година.

Управување со договори

Предмет

Да се провери староста на договорите, да се идентификуваат оригиналните договори и усогласеноста на анексите со условите утврдени во договорот. Одобрување на договори и соодветните анекси.

Наод

Ревизорскиот ангажман ги опфати целокупните процеси на хармонизација, одобрување, потпишување и архивирање на договорите. Ревизијата потврдува дека процесот на следење на времетраењето и обновувањето на договорите е добро воспоставен, автоматизиран и се врши преку интерно развиена апликација (поврзана со Arian). Сепак, идентификуван е простор за подобрувања. Процесот не е поддржан со ажурирана процедура, т.е. некои од чекорите во практиката не го одразуваат процесот опишан во важечката процедура. Во процесот на хармонизација на договорите беа утврдени неколку несовапаѓања и разлики. Идентификувани беа ретки случаи на подолг процес на одобрување. Системот Arian не кореспондира со моменталниот статус на договорите, датумот на потпишување и архивирање е многу подоцна отколку во реалноста. Има активни договори коишто сè уште не се потпишани од страна на добавувачот.

Проценка на адекватноста и ефикасноста на системите за интерна контрола

Интерните контроли ќе бидат зајакнати со спроведувањето на мерките.

Предложени мерки и проценка на нивната реализација

Беа утврдени 2 мерки и тие треба да бидат реализирани до 31.07.2025 година.

[1] Систем за интерна контрола
[2] Интерна ревизија

ПРЕГЛЕД НА ИЗВРШЕНИ РЕВИЗИИ ВО 2024 ГОДИНА 4/4

КАТЕГОРИЈА ОД СИК^[1]: ОПЕРАТИВНИ АКТИВНОСТИ

Уценувачки софтвер (Ransomware)

Предмет

Да се направи проценка на ефективността на воспоставените мерки за заштита од уценувачки софтвер, осигурувајќи дека тие соодветно спречуваат, откриваат и реагираат на заканите од уценувачки софтвер со цел да се обезбеди заштита на организациски податоци и активности.

Наод

Ревизијата во однос на уценувачкиот софтвер ги истакна позитивните безбедносни мерки, вклучително и имплементацијата на Microsoft Defender for Endpoint, кој доаѓа со способности за EDR (Откривање и одговор на крајна точка) за цели на проактивно откривање и ублажување на заканите, како и имплементација на Offline Vault. Тој додава соодветна подготвеност во случај на појава на уценувачки софтвер и подготвеност за потенцијална загуба и загрозување на податоците и го зачувува интегритетот на податоците за апликациите што се критични за бизнисот. Покрај тоа, потребни се подобрувања во интегрирањето на EDR за Linux серверите, спроведување на редовни безбедносни проверки и управување со инсталираниот софтвер на крајните уреди, како и подобрување на процесот за правење резервни копии. За да додаде дополнителна можност за откривање, реагирање и опоравување, МКТ^[2] треба да продолжи со напорите за имплементација или набавка на Безбедносен оперативен центар којшто ќе обезбеди 24/7 следење на безбедносните настани и ќе воспостави План за сајбер одговор којшто ќе обезбеди добро дефиниран, брз и координиран пристап кон различните сајбер закани.

Проценка на адекватноста и ефикасноста на системите за интерна контрола

Интерните контроли ќе бидат зајакнати со спроведувањето на мерките.

Предложени мерки и проценка на нивната реализација

Беа утврдени 10 мерки и тие треба да бидат реализирани до 31.01.2026 година.

Ревизија на базни станици

Предмет

Да се направи проценка на перформансите и ефикасноста на базните станици, да се ревидираат договорните услови и да се обезбеди усогласеност со релевантните регулативи и стандарди.

Наод

Оваа speedboat ревизија беше спроведена врз основа на одговорите собрани од Прашалникот и интервјуата одржани со соодветните субјекти на ревизија. Беа идентификувани следниве состојби:

- Недостаток на документација за важни активности.
- Можен ризик од плаќање повеќе од потребното.
- Недостаток на редовни проверки на усогласеноста со одредбите за H&S^[3] на надворешните партнери.
- BST^[4] без градежни дозволи.

Позитивни страни:

- Вкупна реална потрошувачка на енергија наспроти FC^[5] NO2-Мобилен пристап (-1,84%)
- Ажурирана листа на залихи
- Дигитализирани процеси

Проценка на адекватноста и ефикасноста на системите за интерна контрола

Интерните контроли ќе бидат зајакнати со спроведувањето на мерките.

Предложени мерки и проценка на нивната реализација

Интерна ревизија даде 4 препораки за подобрување на процесите.

[1] Систем за интерна контрола
[2] Македонски Телеком [4] Базна станица

[3] Здравје и безбедност

[5] Предвидување

ПРЕГЛЕД НА ИЗВРШЕНИ РЕВИЗИИ ВО 2024 ГОДИНА 1/1

КАТЕГОРИЈА ОД СИК^[1]: УСОГЛАСЕНОСТ

Контроли на ниво на трансакција на СИК

Предмет

Да се потврди соодветноста на дизајнот и оперативната ефективност на Контролите на ниво на трансакција на Системот за интерни контроли.

Наод

5 контроли беа тестирани. 4 се оценети како „ефективни“, а 1 е оценета како „ефективна со препорака за повторно тестирање“.

Проценка на адекватноста и ефикасноста на системите за интерна контрола

Оперативната ефективност на контролите е соодветна.

Предложени мерки и проценка на нивната реализација

Интерна ревизија препорача 1 препорака за подобрување на контролите.

Принципи на СИК

Предмет

Да се потврди соодветноста на дизајнот и оперативната ефективност на барањата на ICS^[1].

Наод

27 барања беа тестирани. 1 контрола не беше оценета, 25 беа оценети како „ефективни“, а 1 беше оценета како „не ефективна“.

Проценка на адекватноста и ефикасноста на системите за интерна контрола

Оперативната ефективност на контролите е соодветна.

Предложени мерки и проценка на нивната реализација

Интерна ревизија утврди 1 мерка и препорача 3 препораки за подобрување на контролите.

[1] Систем за интерна контрола

[2] Контроли на ниво на трансакција на Системот за интерни контроли

ПРЕГЛЕД НА ИЗВРШЕНИ РЕВИЗИИ ВО 2024 ГОДИНА 1/1

КАТЕГОРИЈА ОД СИК^[1]: ФИНАНСИИ

Сметководствен третман на секоја деловна зделка (модел)/транзакција

Предмет

Да се оцени проценката, контролите и документацијата за сметководствениот третман за секоја деловна зделка (модел)/транзакција.

Наод

Беше спроведена “speedboat” ревизија врз основа на одговорите собрани од прашалникот којшто беше испратен до соодветните субјекти на ревизија. Беа идентификувани следниве можности за подобрување:

- Треба да се воведат формални контроли имајќи предвид, од една страна, дека сметководствената проценка се врши во B2B^[2], а од друга, земајќи го предвид фокусот на компанијата на проширувањето на овие активности во иднина.
- Проценката на сметководствениот третман и книговодството се врши во B2B. Не е јасно кога се врши следење (контрола) на книжењето од страна на Сметководство. Критериумите за вклучување на Сметководство и процесот на проценка на договори за проекти за деловни решенија во форма на инструкции датираат од 2017 година.
- Се препорачува поформална документација за процесот на донесување одлуки, вклучувајќи јасна изјава/поврзаност со релевантните сметководствени стандарди.
- Не е јасно што точно значи поимот „значење“ во процесот на ескалација и за принципот на 4 очи.

Проценка на адекватноста и ефикасноста на системите за интерна контрола

Оперативната ефективност на контролите е соодветна.

Предложени мерки и проценка на нивната реализација

Интерна ревизија даде 4 препораки за подобрување на процесите.

[1] Систем за интерна контрола

[2] Бизнис до бизнис